

УДК 316.286 (ЄС)

**ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЗМІСТУ, ТЕХНІЧНИХ СТАНДАРТІВ І
ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У СФЕРІ ІНФОРМАЦІЇ ТА
КОМУНІКАЦІЇ В ЄС**

Кравченко С.Р.
кандидат юридичних наук,
адвокат Київської обласної колегії адвокатів

Формування нової структури міжнародних відносин в умовах глобалізації та швидкоплинного розвитку високих технологій зумовило нові підходи та окреслення нових параметрів діяльності міжнародних акторів на глобальному, регіональному і міждержавному рівнях взаємодії. Багатогранність інформаційно-комунікаційних технологій у політичному, економічному, безпековому, соціальному та культурному плані, визнання руйнівного чинника нових технологічних озброєнь змусило впливові міжнародні організації включити проблему регулювання змісту, технічних стандартів і професійної діяльності у сфері інформації та комунікації у сферу своїх інтересів.

На європейському рівні діють спеціальні принципи і норми, які ієрархічно, системно і структурно пов'язані між собою, вони утворюють інститути, що є відносно постійною і визнаною групою юридичних норм, які регулюють певні види обміну інформацією, інформаційними продуктами та інформаційними послугами. Інститути європейського інформаційного права є відносно постійною і визнаною групою юридичних норм, які регулюють певні види міжнародного обміну інформацією, інформаційними продуктами та інформаційними послугами. Зокрема, виділяють такі інститути інформаційного права: права людини у сфері інформації та комунікації, право державної таємниці, право програмних продуктів, право купівлі та продажу інформаційних продуктів і послуг, право засобів масової інформації, право телекомунікацій і зв'язку, право кіберпростору та Інтернет, право використання штучних космічних об'єктів, право інформаційної інтелектуальної власності, право інформаційної безпеки тощо.

Джерелами правового регулювання змісту, технічних стандартів і професійної діяльності у сфері інформації та комунікації в ЄС виступають: міжнародні угоди регіонального характеру, зокрема, конвенції РЄ та ЄС, рекомендації, резолюції, директиви, регламенти,

рішення, хартії, статuti, програми, правила процедури тощо; внутрішнє законодавство країн Європи; судова та арбітражна практика, зокрема, прецедентні рішення Європейського Суду з прав людини (Страсбург), Європейського суду ЄС (Брюссель), Арбітражного суду (Гельсінкі), рішення національних судів європейських країн; принципи і норми, які стосуються регламентації професійної діяльності у сфері інформації та комунікації.

Інформаційно-правова діяльність європейських міжурядових організацій РЄ, ЄС та країн Європи спрямована на забезпечення умов для розвитку і охорони усіх форм власності на інформаційні ресурси, створення та вдосконалення регіональних і національних систем і мереж, забезпечення їх взаємодії в інтегрованому інформаційному просторі Європи; на створення умов для інформаційного забезпечення юридичних і фізичних осіб та інших споживачів інформації на основі використання національних інформаційних ресурсів, забезпечення інформаційної безпеки. Правове регулювання інформаційних відносин в Європі дозволяє виділити їх особливості і специфіку, а саме: в системі інформаційного права функціонують нові терміни і поняття (інформація, інформаційні ресурси, бази даних, офіційне юридичне повідомлення, інформаційна безпека, електронний підпис, інформаційна інтелектуальна власність, домен тощо), які відображають трансформацію права в умовах становлення інформаційного суспільства; інформація має унікальні якості, невичерпність ресурсів, виступає складовим компонентом усіх суспільних відносин, обумовлює право власності на інформацію – державне, корпоративне, індивідуальне; інформаційно-правова діяльність країн, юридичних і фізичних осіб здійснюється виключно в інтересах держави та особи з перевагою інтересів держави; використання інформації, масивів даних, інших видів інформаційної діяльності реалізується через юридичних і фізичних осіб, які несуть відповідальність за правопорушення відповідно до конституційного, інформаційного, цивільного, адміністративного та кримінального законодавства; правове регулювання інформаційних відносин у суспільстві поширюється і на ті інформаційні відносини, які ще не врегульовані чинним законодавством, зокрема використання кіберпростору через мережу Інтернет, впровадження новітніх мультимедійних технологій та зв'язку 5 G для комунікацій. В Європі інтенсивно створюються інформаційні кодекси для галузей і підгалузей інформаційного права, впроваджуються правові норми і принципи регіональних міжурядових організацій для забезпечення

потреб інформаційного суспільства, для трансформації основних законів і чинного законодавства держав Європи [1].

Змістовий аспект стосується впливу і формування світової та національної громадської думки, виступає невід'ємною складовою зовнішньої і внутрішньої політики держав як суб'єктів міжнародного права. Змістові норми проголошують: право і свободу кожного шукати, отримувати і поширювати інформацію та ідеї будь-якими засобами і незалежно від державних кордонів; обмеження основних інформаційних прав і свобод з метою забезпечення правомірних вимог моралі, громадського порядку, пропаганди ідей, національної безпеки, дискримінації тощо. Технічні аспекти регулювання обміну інформацією стосуються організації транскордонних інформаційних потоків в Європі, встановлення європейських тарифів і стандартів на передачу інформаційних продуктів та послуг через кордони держав, поширення нових технологій та їх ефективної експлуатації, розподілу і використання радіочастот та геостаціонарних орбіт в рамках співробітництва в ЄВТЕЛСАТ, штучних космічних об'єктів. Документи регулюють міжнародні обміни інформації освітнього, наукового і культурного характеру, які передбачають його учасникам митні пільги на ввезення таких матеріалів, а також на звільнення від митних формальностей та зборів. Професіональні аспекти стосуються правового забезпечення діяльності у сфері інформації і комунікації, зокрема, професійної діяльності журналістів. У документах підтверджуються принципи захисту журналістів в умовах демократичного суспільства, зокрема, у принципах журналістської етики йдеться про зміцнення вільної, незалежної, плюралістичної та відповідальної журналістики, про вільний доступ до професії та професійної діяльності, про невтручання у діяльність журналістів з боку органів державної влади, а також про створення умов для професійної діяльності в зонах збройних конфліктів та кризових ситуацій. Європейські фахівці прогнозують радикальні зміни в галузі міжнародно-правового регулювання інформаційних обмінів та комунікації внаслідок формування єдиної світової комунікаційної системи, тобто формування глобального «інформаційного поля», що потребує адекватних міжнародно-правових рішень.

Список використаних джерел

1. Європейські комунікації: політичні, економічні, правові, безпекові, дипломатичні, суспільні та культурні аспекти : моногр. / Є. А. Макаренко, М. А. Ожеван, М. М. Рижков. - К. : Центр віл. преси, 2007. - 535 с.

2. Kavanagh C. New Tech, New Threats, and New Governance Challenges: An Opportunity to Craft Smarter Responses? [Электронный ресурс].- Режим доступа: https://carnegieendowment.org/files/WP_Camino_Kavanagh_New_Tech_New_Threats1.pdf

3. Information and Communication Technology (ICT). Standards and Guidelines [Электронный ресурс].- Режим доступа: [https:// www.federalregister. gov/documents/ 2017/01/18/2017-00395/information-and-communication-technology-ict-standards-and-guidelines](https://www.federalregister.gov/documents/2017/01/18/2017-00395/information-and-communication-technology-ict-standards-and-guidelines)